

Kennsluáætlun í samfélagsfræði skólaárið 2019-20

10. bekkur

Kennari: Guðlaug Einarsdóttir

Lykilhæfni: Samfélagsfræði koma inn á alla þætti lykilhæfni sem unnið er út frá samkvæmt Aðalnámskrá grunnskóla og Grunnskólanum í Þorlákshöfn: **Þrautseigja – skapandi og gagnrýnin hugsun – samskipti og samvinna – ábyrgð og sjálfstæði - tjáning og miðlun.**

Grunnþættir: Samkvæmt Aðalnámskrá grunnskóla eru grunnþættir menntunar sex: **Læsi – sjálfbærni – lýðræði og mannréttindi – jafnrétti – heilbrigði og velferð - sköpun**

Tímabil	Hæfniviðmið Nemandi (geti):	Viðfangsefni/efnistök	Námsgögn	Námsmat
22.08-20.09	<ul style="list-style-type: none"> Þekki muninn á samfélagi og þjóðfélagi og skilji hvernig þeir sjálfir og samfélagið hafa áhrif hvort á annað. Sýni skilning á þeim hlutverkum sem finna má í samfélögum. Borið saman mismunandi samfélög í nútíð og þátíð. Aflað sér, hagnýtt og metið upplýsingar um menningar og samfélagsmálefni. Útskýrt mismunandi hugmyndir um lýðræði, rökstutt gildi jákvæðra lífsviðhorfa, dygða og 	<p>Hugtök:</p> <ul style="list-style-type: none"> Samfélög og hlutverk þeirra þjóðfélag félagsmótun barnavinna mansal vald gildi viðmið sjálfsmynd <p>Nemendur vinna tvö verkefni:</p> <p>a) ljósmyndaverkefni þar sem þeir fá lista af hugtökum úr kaflanum. Þeirra hlutverk er að taka myndir af einhverju sem þau telja að tákni hugtakið/orðið.</p>	<p>Á ferð um samfélagið-Hvað er samfélag? Kafli 1</p> <p>Myndavélar</p> <p>Það sem leynist í umhverfinu</p>	<p>Virkni og ástundun-leiðsagnarmat</p> <p>Ljósmynda-marabon – sjálfsmat/ Jafningjamat</p> <p>Hópverkefni- sjálfsmat/ Jafningjamat/ Kennaramat</p> <p>Ferilskrá – samþætt verkefni í ísl og samf. Leiðsagnarmat/ kennaramat</p>

	<p>gildismats fyrir heilbrigða sjálfsvitund og ábyrg sem borgari og neytandi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Greint og fjallað um áhrif fyrirmynda og staðalmynda á mótun sjálfsmyndar. • Fjallað um samfélagsleg og siðferðileg málefni. 	<p>b) Hópverkefni/ viðtalsverkefni um hlutverk samfélaga.</p>		
24.09-26.09	<ul style="list-style-type: none"> • Geti greint þær aðferðir sem farnar eru til að fá fólk til að hlýða reglum. • Sýni fram á skilning á ólíkum siðum í heiminum. • Aflað sér, hagnýtt og metið upplýsingar um menningar og samfélagsmálefni. 	<p>Hugtök:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hnattvæðing • Formleg viðmið • Óformleg viðmið • Óformlegt taumhald • Formlegt taumhald • Efnishyggja <p>Nemendur vinna eitt einstaklingsverkefni um helstu siði og venjur ólíkra samfélaga.</p> <p>Hæpið – fordómar 3. þáttur</p>	<p>Á ferð um samfélagið – Sinn er siður. Kafli 2</p> <p>Ýmsar heimildir</p>	<p>Virgni og ástundun - leiðsagnarmat</p> <p>Einstaklingsverkefni – kennaramat.</p> <p>Gagnapróf – sjálfsmat.</p>
01.10-24.10	<ul style="list-style-type: none"> • Greint stöðu sína og hlutverk í samfélaginu. Hvaða þættir móta þá stöðu og að hve miklu leyti við ráðum henni sjálf. • Sýni skilning á mikilvægi fjölmiðla sem bæði 	<p>Hugtök:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Félagsmótun • Frummótun • Síðmótun • Staða • Hlutverk • Félagsleg hlutverk • Sjálfsmynd 	<p>Á ferð um samfélagið – Félagsmótun. Kafli 3</p> <p>Ævisaga að eigin vali</p> <p>Klípusögur</p> <p>Dægurlagatextar</p>	<p>Virgni og ástundun-leiðsagnarmat</p> <p>Ævisöguverkefni – jafningjamat/ Ástundun og virkni.</p> <p>Kennaramat</p>

	<p>upplýsingagjafa og mótunaraðila.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geti greint hvaða aðilar í lífi okkar hafa helst áhrif á að móta okkur. • Aflað sér, hagnýtt og metið upplýsingar um menningar og samfélagsmálefni. • Útskýrt mismunandi hugmyndir um lýðræði, rökstutt gildi jákvæðra lífsviðhorfa, dygða og gildismats fyrir heilbrigða sjálfsvitund og ábyrgð sem borgari og neytandi. • Greint og fjallað um áhrif fyrirmýnda og staðalmynda á mótun sjálfsmýndar. • Fjallað um samfélagsleg og siðferðileg málefni. • Greint og rökrætt stöðu sína sem þátttakandi í samfélaginu, réttindi, skyldur og gildismat. 	<ul style="list-style-type: none"> • Fyrirmýndir • Formleg menntun • Óformleg menntun • Sjálfsræðisaldur • Samfélagsmiðlar • Heimsmynd <p>Nemendur vinna fjögur verkefni:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Umfjöllun um ævisögu – einstaklingsverkefni b) Klípusögur um hlutverkaspennu - hópverkefni c) Persónuleg sérkenni/hópsérkenni einstaklingar/hópar d) Boðskapur dægurlagatexta – hópverkefni e) Félagsmótunaraðilar – einstaklingsverkefni 		<p>Boðskapur dægurlagatexta sjálfsmat/jafningjamat kennaramat</p>
28.10-18.11	<ul style="list-style-type: none"> • Geti tjáð hugsanir sínar, langanir og hugmyndir á skipulegan og viðeigandi hátt • Geti spurt rannsakandi spurninga, skipulagt 	<p>Áhugasviðsverkefni – starfskynningar - einstaklingsverkefni.</p> <p>Í verkefninu felst að kynna sér ákveðna starfsgrein sem viðkomandi þykir áhugaverð,</p>	Fjölbreyttar heimildir	<p>Ástundun og virkni-leiðsagnarmat</p> <p>Sjálfsmat/ Jafningjamat kennaramat</p>

	<p>eigin áætlun og endurskoðað ferli við efnistöð og úrvinnslu verkefna</p> <ul style="list-style-type: none"> • Taki upplýsta afstöðu til gagna, geti dregið ályktanir og gefið þeim merkingu • Geti beitt gagnrýninni hugsun við mótun og miðlun viðfangsefnis • Taki frumkvæði í námi sínu, sýni sjálfstæði og ábyrgð í vinnubrögðum • Geri sér grein fyrir hvernig hann nýti styrkleika sína • Styrki sjálfmynd sína • Geti rökrætt og greint stöðu sína sem þátttakandi í samfélaginu miðað við ákveðna starfsgrein • Sjái fyrir sér nýsköpunargildi og stefnumótun starfsgreinarinnar með tilliti til samfélagsbreytinga 	<p>kynna sér upphaf hennar og þróun, hvað hefur haft áhrif á þá þróun og hvernig námsferli hennar er. Einnig á að búa til handrit og hanna umgjörð til áhugaverðrar kynningar og í kynningunni á að koma fram viðtal við einstakling sem vinnur við fagið.</p>		
19.11-13.12	<ul style="list-style-type: none"> • Geti greint hvað felst í hugtakinu menning, hvað móti hana og 	<p>Hugtök:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samfélag • Sjálfmynd • Óiðnvætt ríki 	<p>Á ferð um samfélagið – Menning og samfélag. kafli 4</p>	<p>Ástundun og virkni-leiðsagnarmat</p>

	<p>hvernig hún mótar okkur.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sýni skilning á neylusamfélaginu sem við búum í, mikilvægi sjálfbærrar þróunar og hvernig við getum spornað gegn matarsóun. • Geti greint hvaða þættir móta helst menninguna og hvaða munur er á menningu þróunarlanda og iðnvæðra landa. • sýnt fram á góðan skilning á eðli sjálfbærrar þróunar og þýðingu hennar fyrir umhverfi, samfélag og efnahagslíf. • á skipulegan, sjálfstæðan og gagnrýninn hátt aflað sér, hagnýtt og metið upplýsingar um menningar- og samfélagsmálefni. • Fjallað um samfélagsleg og siðferðileg málefni af mismunandi sjónarhólum. • Greint stöðu sína sem þátttakandi í 	<ul style="list-style-type: none"> • Iðnvætt ríki • Heimsmynd • Neylusamfélag • Menning • Sjálfbær þróun • Matarsóun <p>Nemendur vinna tvö verkefni:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) hópverkefni um íslenska menningu, hvað er að vera Íslendingur og hvað við getum gert til að stuðla að sjálfbærri þróun jarðarinnar. b) Nemendur vinna saman í pörum. Hvert par velur sér einhverja vöru og kannar hversu auðvelt er að rekja framleiðsluferli hennar. Getum við keypt einungis Fairtrade- vörur ef við viljum og erum meðvituð? Er raunhæft að allt framleiðsluferli sé Fairtrade? Eru einhver fyrirtæki á Íslandi sem auglýsa sérstaklega að þau séu Fairtrade? 		<p>Menning og sjálfbærni hópverkefni – sjálfsmat/ Jafningjamat/ Kennaramat</p> <p>Fairtrade – paravinna Sjálfsmat/jafningjamat</p>
--	---	---	--	--

	<p>samfélaginu, réttindi, skyldur og gildismat.</p> <ul style="list-style-type: none"> Rökstutt gildi jákvæðra lífsviðhorfa, dygða og gildismats fyrir heilbrigða sjálfsvitund og ábyrgð sem borgari og neytandi. 			
16.12-19.12		Kvikmyndaáhorf.		
06.01-31.01	<ul style="list-style-type: none"> Sýni skilning á hugtakinu ást, bæði sem tilfinningu en einnig út frá fræðilegri skilgreiningu. Sýni skilning á mikilvægi þess að stunda ábyrgt kynlíf með samþykki beggja aðila og einnig hvað kynferðisleg áreitni og ofbeldi fela í sér. Fjallað um samfélagsleg og siðferðileg málefni af mismunandi sjónarhólum. Geti rökstutt gildi jákvæðra lífsviðhorfa, dygða og gildismats fyrir heilbrigða sjálfsvitund. 	<p>Hugtök:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ást Kynheilbrigði Borgaraleg gifting Ábyrgt kynlíf Ástarsorg Klámvæðing Tví- eða fjölkvæni Nauðungarhjónaband Sameiginleg forsjá Skilnaður að borði og sæng <p>Nemendur vinna eftirfarandi verkefni:</p> <ol style="list-style-type: none"> Finndu svarið – nemendur svara nokkrum spurningum úr kaflanum. Klípusingur – hópvinna 	<p>Á ferð um samfélagið – Gaman saman. Kafli 6</p> <p>Fáðu já – fræðslumynd</p> <p>Hæpið 1. Þáttur – um rómantík</p> <p>Kynfræðsluvefurinn</p> <p>Kjaftað um kynlíf – Sigga Dögg</p> <p>Upplýsingamyndband fyrir þolendur kynferðislegs ofbeldis á aldrinum 15-18 ára</p>	<p>Virgni og ástundunleiðsagnarmat</p> <p>Hópverkefni – dægurlög og myndbönd – Sjálfsmat/jafningjamat og kennaramat.</p>

		c) Bera saman innihald dægurlagatexta og tónlistarmyndbanda frá ýmsum tímum sem innihalda ást, kossa og kynlíf. Nemendur fá úthlutað ákveðnu tímabili í sögunni og eiga að kynna sér viðhorf til ástarinnar á hverju tímabili fyrir sig.		
03.02-14.02	<ul style="list-style-type: none"> • Geti aflað sér upplýsinga um og greint á milli mismunandi trúarbragða, útbreiðslu þeirra, uppruna og sögu • Geti aflað sér, greint og metið upplýsingar um samfélagsmálefni. • geti rökstutt gildi jákvæðra lífsviðhorfa, dygða og gildismats fyrir heilbrigða sjálfsvitund og ábyrgð sem borgari og neytandi. • Fjallað um samfélagsleg og siðferðileg málefni af sjónarhólum. 	<p>Hugtök:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trú • Náttúru trú • Bókstafstrú • Dýrkun • Siðfræði • Klerkaveldi • Þjóðernishreinsanir • Gullna reglan • helgisiðir <p>Nemendur vinna eftirfarandi verkefni:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) finndu svarið – nemendur svara nokkrum spurningum úr kaflanum. b) Nemendur gera stuttmynd um trúarbrögð. c) Gagnapróf 	<p>Á ferð um samfélagið – Trúarbrögð Kafli 9</p> <p>Ýmsar heimildir</p>	<p>Ástundun og virkni-leiðsagnarmat Gagnapróf – sjálfsmat</p> <p>Stuttmynd – sjálfsmat/ Jafningjamat og kennaramat</p>

<p>17.02-06.03</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sýni skilning á hugtökunum viðmið og frávik í tengslum við skráðar og óskráðar reglur í samfélaginu. • Sýni skilning á dóms- og réttarkerfinu á Íslandi og i öðrum löndum. • Rökstutt gildi jákvæðra lífsviðhorfa, dygða og gildismats fyrir heilbrigða sjálfsvitund og ábyrgð sem borgari og neytandi. • Fjallað um samfélagsleg og siðferðileg málefni • Greint stöðu sína sem þátttakandi í samfélaginu, réttindi, skyldur og gildismat. 	<p>Hugtök:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Formleg viðmið • Óformleg viðmið • Afbrot • Frávíkshægðun • Samfélagsþjónusta • Réttarríki • Skilorðsbundið fangelsi • Ríkissaksóknari • Héraðsdómur • Ríkislögreglustjóri • Hæstiréttur <p>Nemendur vinna eftirfarandi verkefni:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Finndu svarið – nemendur svara nokkrum spurningum úr kaflanum. b) Gagnapróf c) Tölfræði afbrota á Íslandi – almenn gagnaöflun og samanburður. Nemendur finna jafnframt eitt brot sem fer á öll dómstig og fylgja málinu frá rannsókn til endanlegrar niðurstöðu eftir að dómur fellur. Atburðalína. 	<p>Á ferð um samfélagið – viðmið og frávik Kafli 10</p> <p>Myndbönd og verkefni um dómssvaldið eftir Stjórnög unga fólksins</p> <p>Youtube rás Lögreglunnar á höfuðborgarsvæðinu</p>	<p>Virkni og ástundun - leiðsagnarmat</p> <p>Gagnapróf – sjálfsmat</p> <p>Tvenndarvinna- afbrot á Íslandi Sjálfsmat/jafningjamat og kennaramat.</p>
--------------------	---	---	--	---

<p>09.03-03.04</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nemendur þekki sögu Sameinuðu þjóðanna, hlutverk þeirra og stöðu í alþjóðasamfélagi. • Sýni skilning á mannréttindasáttmálum og geti fjallað um mannréttindabrot sem eiga sér stað í heiminum. • Þekki réttindi og skyldur barna á Íslandi og annars staðar. • Fjallað um samfélagsleg og siðferðileg málefni • Greint stöðu sína sem þátttakandi í samfélaginu, réttindi, skyldur og gildismat. • Aflað sér, hagnýtt og metið upplýsingar um menningar og samfélagsmálefni. • Útskýrt mismunandi hugmyndir um lýðræði, rökstutt gildi jákvæðra lífsviðhorfa, dygða og gildismats fyrir heilbrigða sjálfsvitund og ábyrgð sem borgari og neytandi. 	<p>Hugtök:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Allsherjarþing SP • Friðargæslusveitir SP • Þjóðarréttur • Lífandi lýðræði • Neitunarvald • Jafnrétti • Tjáningarfrelsi • Mannréttindi • Alþjóðalögregla <p>Nemendur vinna eftirfarandi verkefni:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Gagnapróf b) Loftbelgurinn – réttindi og forgangsröðun – einstaklingsverkefni c) Globalis.is – átök í heiminum nú- Friðargæslusveitir SP/ Mannréttindasáttmálinn/ Mannréttindabrot – hópverkefni. 	<p>Á ferð um samfélagið – Alþjóðasamfélagið og mannréttindi Kafli 11</p> <p>Ýmsar aðrar heimildir</p>	<p>Ástundun og virkni – leiðsagnarmat</p> <p>Gagnapróf – sjálfsmat</p> <p>Loftbelgurinn – sjálfsmat</p> <p>Átök í heiminum – sjálfsmat/ Jafningjamat/ kennaramat</p>
--------------------	--	---	---	--

14.04-30.04	<ul style="list-style-type: none"> • Fjalli um unglingsárin og mótunarþætti þeirra. • Sýni skilning á hve mikinn þátt rokk- og tónlistarsagan á í menningarlegri sköpun. • Sýni fram á skilning á heimabyggð sinni og útskýri samhengi hennar við umhverfi, sögu, menningu, listir og félagsstarf. • Afli sér, hagnýti, ígrundi og meti upplýsingar um menningar- og samfélagsmálefni. • Geri sér grein fyrir hlutverki heimilda, sjónarhorna og gildismats í sögu. • Útskýri hvernig sjálfsmynd hans mótast af umhverfi og hugleiði og tjái hver hann er í augum sjálfs sín og annarra. • Vegi og meti áhrif fyrirmynda og staðalmynda á mótun sjálfsmyndar 	<p>Unglingar rokka – þemaverkefni um unglunga á ýmsum tímum.</p> <p>Þróun æsku- og unglungamenningar í tengslum við rokk- og tónlistarsögu Íslands – 1955 til okkar tíma. Varpa ljósi á hver snar þáttur rokk- og tónlistarsagan er í menningarlegri sköpun og þroskasögu kynslóða þessa tímabils. Þetta birtist ekki síst í erlendri fjöldamenningu, nýstárlegri framkomu, alþjóðlegri fatatísku, málfarsbreytingum og nýjum samskiptanetum og samskiptamáta hverju sinni. Ný viðhorf og hugmyndir hafa myndast sem hafa haft áhrif í öllu samfélaginu á hverjum tíma fyrir sig.</p>	<p>Ýmsar heimildir.</p>	<p>Ástundun og virkni – leiðsagnarmat</p> <p>Þemaverkefni – sjálfsmat/jafningjamat/ Kennaramat/áhorfendammat</p>
04.05-26.05	<ul style="list-style-type: none"> • Fjallað um samfélagsleg og siðferðileg málefni 	<p>Rannsóknarritgerð – samþætting við íslensku. Efnisval að eigin vali.</p>	<p>Ólíkar heimildir eftir viðfangsefni hvers og eins.</p>	<p>Virkni og ástundun – leiðsagnarmat</p>

	<ul style="list-style-type: none">• Greint stöðu sína sem þátttakandi í samfélaginu, réttindi, skyldur og gildismat.• Aflað sér, hagnýtt og metið upplýsingar um menningar og samfélagsmálefni.• rökstutt gildi jákvæðra lífsviðhorfa, dygða og gildismats fyrir heilbrigða sjálfsvitund og ábyrgð sem borgari og neytandi.			Rannsóknarritgerð – Leiðsagnarmat
--	---	--	--	-----------------------------------

Birt með fyrirvara um breytingar – Guðlaug Einarsdóttir